

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY SULIKÓW

z dnia ..... 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików za lata
2019-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2021 r. poz. 1372) oraz art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) **Rada Gminy Sulików**

uchwała, co następuje:

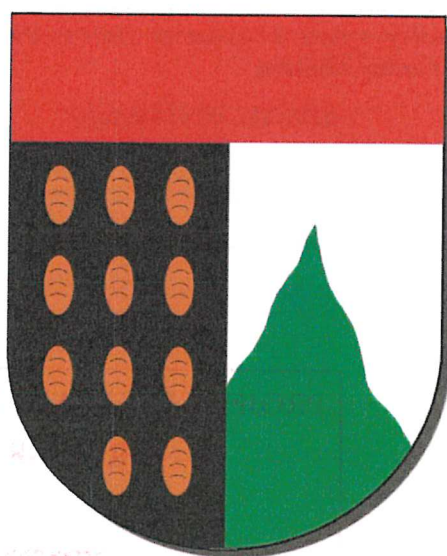
§ 1. Przyjmuje się Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików za lata 2019-2020, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sulików.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PROJEKT UCHWAŁY RADY GMINY SULIKÓW		
DRUK NR .....21.....		
Sporządził:	Sprawdzono pod względem formalno - prawnym:	21.08.21 Zatwierdzam:
<i>Imo Zayko</i>	<i>dr Ryszard Pietras</i>	<i>[Podpis]</i>
..... (data i podpis)	..... (data i podpis)	..... (data i podpis)

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików za lata 2019-2020

SULIKÓW, WRZESIEŃ 2021

ZLECENIODAWCA:

Gmina Sulików
ul. Dworcowa 5 59-975 Sulików
tel.: 75 77 87 288, 289, fax: 75 77 56 922
e-mail: ug@sulikow.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM Sebastian Kulikowski
Trójca 158D, 59-900 Zgorzelec
tel. 691 015 026, fax (75) 613 81 34
e-mail: ekoteam.kulikowski@gmail.com,
www.ekoteam.com.pl

AUTOR OPRACOWANIA:

Sebastian Kulikowski

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Ogólna charakterystyka Gminy Sulików	4
3. Cele długoterminowe do 2024 r. i kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024	5
4. Stopień realizacji działań w latach 2019-2020	8
4.1. Ochrona powietrza i klimatu	8
4.2. Ochrona przed hałasem	21
4.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym	23
4.4. Gospodarowanie wodami	24
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	26
4.6. Ochrona zasobów geologicznych	28
4.7. Gospodarka odpadami	29
4.8. Ochrona przyrody i krajobrazu	32
5. Analiza wskaźników w latach 2019-2020	35
6. Podsumowanie	37

Spis tabel

<i>Tabela 1 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony powietrza i klimatu na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 2 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powietrza</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 3 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony przed hałasem na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 4 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie klimatu akustycznego</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 5 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 6 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 7 Stan realizacji zadań dotyczących gospodarowanie wodami na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 8 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony przed powodzią</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 9 Stan realizacji zadań dotyczących gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 10 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 11 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony zasobów geologicznych na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 12 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i zasobów geologicznych</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 13 Stan realizacji zadań dotyczących gospodarki odpadami na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 14 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 15 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony przyrody i krajobrazu na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 16 Analiza wskaźnikowa „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”</i>	<i>35</i>

1. Wstęp

Podstawą prawną Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików za lata 2019-2020 (zwanego dalej Raportem) jest art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. z 2020, poz. 1219 z późn. zm). Zgodnie z wyżej wymienionym przepisem Wójt Gminy Sulików sporządza co 2 lata raport z wykonania programu ochrony środowiska dla gminy i przedstawia go Radzie Gminy Sulików.

Wójt Gminy Sulików wykonując ustawowy obowiązek wynikający z zapisu art.17 ust.1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2020, poz. 1219 z późn. zm), w 2017 roku przygotował dokument pn. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 (zwany dalej POŚ), który został przyjęty uchwałą Nr XXVI/234/17 Rady Gminy Sulików z dnia 22 marca 2017 r.

Niniejszy dokument stanowi drugi raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024” obejmujący lata 2019-2020, i zawiera:

- analizę realizacji przedsięwzięć planowanych w POŚ z 2017 roku,
- ocenę stopnia realizacji celów ekologicznych,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizę efektywności programu w oparciu o wskaźniki w nim określone.

Przy opracowaniu niniejszego Raportu wykorzystano materiały i informacje dotyczące stanu środowiska na terenie gminy Sulików uzyskane z następujących instytucji:

- Starostwa Powiatowego w Zgorzelcu,
- Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu,
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu,
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Zarząd Zlewni w Legnicy, Nadzór Wodny w Zgorzelcu,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- Nadleśnictwa Pieńsk,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego,
- Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
- Gminy Sulików i jednostek podległych,

a także informacji zawartych na stronach internetowych instytucji publicznych, działających w obszarze ochrony środowiska.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Sulików

Gmina Sulików położona jest w województwie dolnośląskim, w powiecie zgorzeleckim. Leży przy południowo-zachodniej granicy Polski, sąsiadując bezpośrednio z Czechami, niedaleko od granicy z Niemcami. Przejście graniczne z Czechami w Zawidowie położone jest w odległości ok 8 km od gminy, zaś do przejść granicznych z Niemcami odległość wynosi: do Zgorzelca 7 km i Jędrzychowic 5 km. Odległość z Sulikowa do Wrocławia wynosi 160 km, do Pragi 140 km, Berlina 286 km, zaś Warszawy 505 km.

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Sulików na tle powiatu zgorzeleckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.pkw.gov.pl

Gmina sąsiaduje z gminą miejską Zawidów oraz gminą wiejską Zgorzelec z powiatu zgorzeleckiego i gminami wiejskimi Platerówka oraz Siekierzyn położonymi w powiecie lubańskim, a od południa z Czechami (powiat Frydlant).

Gmina Sulików zajmuje powierzchnię ok. 95,2 km². Obszar Gminy jest podzielony na 15 obrębów geodezyjnych. Gmina obejmuje 22 miejscowości i 16 sołectw: Bierna, Mała Wieś Dolna, Mała Wieś Górna, Miedziana, Mikułowa, Radzimów Dolny, Radzimów Górny, Skrzydlice, Stary Zawidów, Studniska Dolne, Studniska Górne, Sulików, Wilka, Wilka Bory, Wrociszów Dolny oraz Wrociszów Górny.

Sulików jest gminą typowo rolniczą, użytki rolne i lasy stanowią tu ponad 90% powierzchni. Obszar Gminy znajduje się w obrębie Pogórza Izerskiego, które można podzielić na cztery części fizyczno-geograficzne: Wzgórza Zalipiańskie, Wysoczyznę Siekierczyńską, Obniżenie Zawidowa i Równinę Zgorzelecką. Najwyższym punktem na terenie gminy jest szczyt Wyszyny (ponad 400 m n.p.m.). Rzeźbę terenu urozmaicają lokalnie pagóry (na ogół bazaltowe), a największy z nich zwany Górą Ognistą posiada wysokość względną ok. 70 m i jest eksploatowany przez kopalnię bazaltu w Sulikowie. Krajobraz Gminy porożcinany jest malowniczymi wciosowymi dolinkami potoków Lipy, Czerwonej Wody i Płonki.

Gmina Sulików na koniec 2020 roku miała 5 956 mieszkańców (5870 stałych), z czego 2 980 kobiet, a 2 976 mężczyzn. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców wzrosła o 0,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,1 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

W 2020 roku zarejestrowano 80 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 88 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Sulików -8. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 16 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -14.

63,0% mieszkańców gminy Sulików jest w wieku produkcyjnym, 18,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W gminie Sulików w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 319 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 255 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 42 nowe podmioty, a 27 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2020 najwięcej (52) podmiotów zarejestrowano w roku 2015, a najmniej (26) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (65) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (21) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Sulików najwięcej (15) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (309) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 6,6% (21) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 34,2% (109) podmiotów, a 59,2% (189) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Sulików najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (33.7%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (27.1%).

3. Cele długoterminowe do 2024 r. i kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024

Ochrona powietrza i klimatu

Cel długoterminowy do 2024 roku

Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy Sulików związana z realizacją kierunków działań naprawczych

Kierunek interwencji

Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych

Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza

Ochrona przed hałasem

Cel długoterminowy do 2024 roku

Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska

Kierunek interwencji

Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas

Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Cel długoterminowy do 2024 roku

Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach

Kierunek interwencji

Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

Gospodarowanie wodami

Cel długoterminowy do 2024 roku

System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód

Kierunek interwencji

Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Odry

Gospodarka wodno ściekowa

Cel długoterminowy do 2024 roku

System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód

Kierunek interwencji

Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu

Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Odry

Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Cel długoterminowy do 2024 roku

Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż

Kierunek interwencji

Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych

Ochrona gleb

Cel długoterminowy do 2024 roku

Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi

Kierunek interwencji

Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb

Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych
Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawania odpadów

Cel długoterminowy do 2024 roku

Racjonalna gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne

Kierunek interwencji

Prawidłowe funkcjonowanie i rozwój gospodarowania odpadami oraz zgodna z przepisami prawa sprawozdawczość

Minimalizacji ilości odpadów oraz wzrost efektywność i selektywnej zbiórki

Ochrona przyrody i krajobrazu

Cel długoterminowy do 2024 roku

Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu

Zwiększenie lesistości

Kierunek interwencji

Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych gminy, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej

Zrównoważony rozwój lasów

Zagrożenia poważnymi awariami

Cel długoterminowy do 2024 roku

Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych

Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska

Kierunek interwencji

Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych

4. Stopień realizacji działań w latach 2019-2020

4.1. Ochrona powietrza i klimatu

W zakresie ochrony powietrza i klimatu w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 założono realizację 12 zadań, w tym 6 własnych, 4 zadań monitorowanych oraz jedno wspólne zadanie dotyczące infrastruktury drogowej.

W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji planowanych działań na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020.

Tabela 1 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony powietrza i klimatu na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020

Cel długoterminowy do 2024 roku: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy Sulików związana z realizacją kierunków działań naprawczych	
Planowane zadania	Podjęte zadania w latach 2019-2020
Aktualizacja "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Sulików" oraz „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Sulików”	Gmina Sulików przyjęła do realizacji „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sulików” (Uchwała Rady Gminy Sulików z dnia 8 lutego 2017 r. XXV/223/17 w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sulików.
Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego gminy Sulików	W latach 2019-2020 Gmina realizowała dalszą rozbudowę oświetlenia drogowego w miejscowościach Sulików, Studniska Dolne, Studniska Górne, Bierna, Radzimów Dolny w ramach umowy zawartej z TAURON Dystrybucja Serwis S.A. Łącznie wybudowano 13 szt. słupów i 1 szt. oprawy.
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Sulików	W latach 2019-2020 przeprowadzono termomodernizację 2 obiektów, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – świetlicy wiejskiej w Studniskach Górnych, – modernizacja kotłowni i wymiana kotła w obiekcie przy ul. Pocztovej 7a w Sulikowie. W 2020 roku Gmina realizowała projekt Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach publicznych Gminy Sulików.
Termomodernizacja budynków mieszkalnych i mieszkalno-usługowych na terenie gminy Sulików	Na terenie gminy w 2020 roku realizowany był projekt „Koalicja na rzecz poprawy jakości powietrza Gmin Zachodniego Obszaru Interwencji”, w ramach którego podpisano 14 umów o powierzenie gruntu. W ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, w latach 2019-2020 podpisano 14 umów dotacji na kwotę 161 185 zł.
Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej	Zadanie zaplanowane do realizacji przez Gminę, będzie realizowane w następnych latach.
Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Sulików W okresie sprawozdawczym Gmina Sulików organizowała w Sali Gminnego Ośrodka Kultury w Sulikowie spotkania informacyjne dla mieszkańców Gminy Sulików i Gminy Zawidów w sprawie możliwości uzyskania wsparcia finansowego na wymianę nie ekologicznych pieców.

Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	System monitoringu jakości powietrza w rejonie gminy Sulików prowadzi Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu. Wyniki monitoringu przedstawiono w kolejnych rozdziałach.
Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	W latach 2019-2020 na terenie gminy WIOŚ we Wrocławiu Delegatura w Jeleniej Górze przeprowadziła 8 kontroli uciążliwych źródeł zanieczyszczeń.
Budowa dróg rowerowych	„Na terenie gminy Sulików powstał odcinek szlaku rowerowego wokół Witki. Szlak łączy cztery gminy i tworzy pętlę wokół zbiornika w Niedowie. Infrastruktura turystyczna powstała w ramach współpracy Gminy Sulików z sąsiednimi gminami – Gminą Miejską Zawidów, Gminą Zgorzelec oraz czeską Gminą Cernousy.
Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy	W latach 2019-2020 Gmina Sulików wykonała przebudowę 3 odcinków dróg wewnętrznych na długości 2,525 km: <ul style="list-style-type: none"> – w Studniskach Dolnych - działki nr: 360, 376, 383 i 401 obręb Studniska Dolne, – na działkach nr 704, 777 i 815 w Radzimowie Górnym, – na działkach nr 163, 166 i 186 obręb Witka. Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu obecnie realizują na terenie gminy Sulików zadanie pn.: <ul style="list-style-type: none"> – „Przebudowa, rozbudowa odcinków drogi wojewódzkiej nr 357 - prace projektowe: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zadanie A. Przebudowa drogi na odcinku od DW 355 do Sulikowa. Długość odcinka ok. 2,5 km. ✓ Zadanie B. Rozbudowa drogi na odcinku od Sulikowa do Siekierzyna. Długość odcinka ok. 9,5 km. Wartość zadania: 1 451 400 zł. Termin wykonania: 11.08.2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sulikowie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze gminy Sulików, 2021

Tabela 2 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powietrza

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2020
1.	Stężenie średnioroczne NO ₂ [µg/m ³]	13 µg/m ³ Zgorzelec poziom dopuszczalny 40 µg/m ³	11 µg/m ³ w 2019 roku Zgorzelec poziom dopuszczalny 40 µg/m ³
2.	Stężenie średnioroczne SO ₂ [µg/m ³]	5,3 µg/m ³ Zgorzelec poziom dopuszczalny 20 µg/m ³	4,3 µg/m ³ Zgorzelec poziom dopuszczalny 20 µg/m ³
3.	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM ₁₀ [µg/m ³]	PM ₁₀ – 30 µg/m ³ Zgorzelec poziom dopuszczalny 40 µg/m ³	PM ₁₀ – 23 µg/m ³ Zgorzelec poziom dopuszczalny 40 µg/m ³
4.	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży miasto	Klasa C: O ₃ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , B(a)P	Klasa C dotyczy: PM ₁₀ , benzo(a)pirenu w pyłe PM ₁₀ , As w pyłe PM ₁₀ , O ₃

Źródło: opracowanie własne

Ocenę jakości powietrza w rejonie gminy Sulików przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska tj.: Roczną ocenę jakości powietrza w województwie dolnośląskim za rok 2020.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Ocena przeprowadzona została w czterech wyodrębnionych strefach na terenie województwa dolnośląskiego:

- strefa aglomeracja wrocławska obejmująca Wrocław – miasto o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- strefa miasto Wałbrzych – miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- strefa dolnośląska obejmująca pozostały obszar województwa, w tym Gminę Sulików.

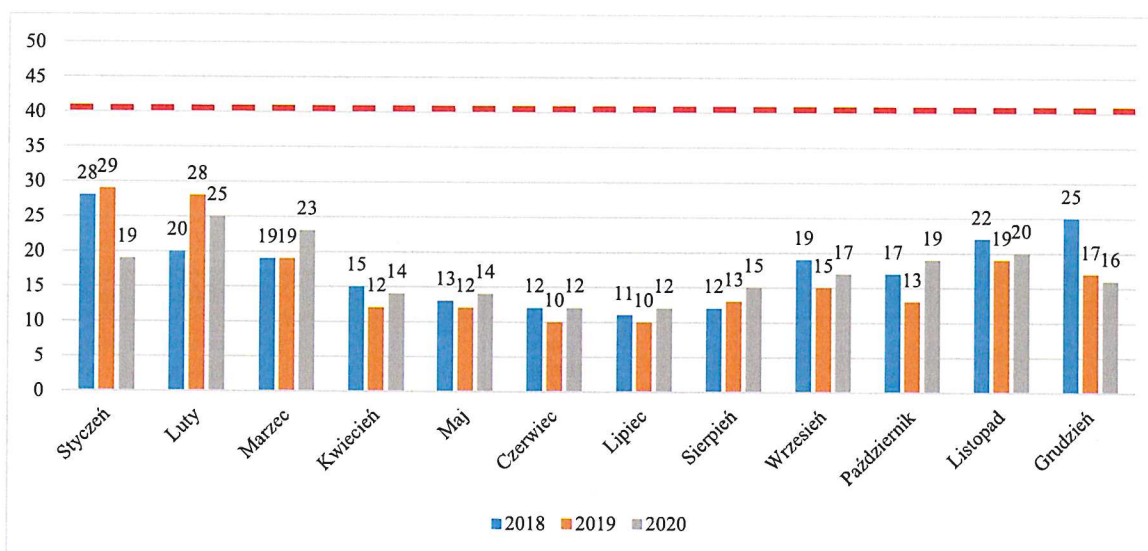
Na terenie strefy dolnośląskiej oceny prowadzone są w oparciu o stacje pomiarowe znajdujące się poza terenem gminy, gdzie prowadzone są ciągłe automatyczne pomiary imisyjne stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu (NO, NO₂, NO_x), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzenu, a także pomiary parametrów meteorologicznych.

Na potrzeby niniejszego opracowania w poniższym zestawieniu przyjęto analizę wyników pomiaru jakości powietrza na stacji w Zgorzelcu oraz w Działoszynie (gmina Bogatynia) przy ocenie rocznej jakości powietrza dla województwa dolnośląskiego za lata 2018-2020.

Ocena według kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia ludzi

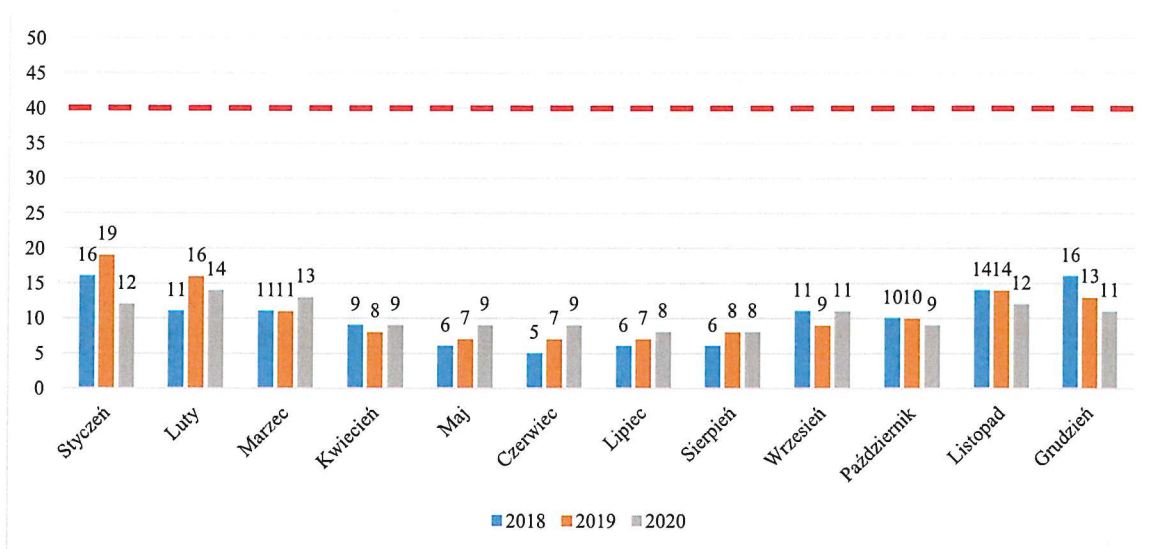
Dwutlenek azotu

Ocenę jakości powietrza dla dwutlenku azotu wykonano z uwzględnieniem wyników pomiarów automatycznych ze stacji zlokalizowanych w Zgorzelcu ul. Bohaterów Getta oraz w Działoszynie.

Rysunek 2 Wyniki pomiarów stężenia NO₂ - stacja w Zgorzelcu - µg/m³

Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

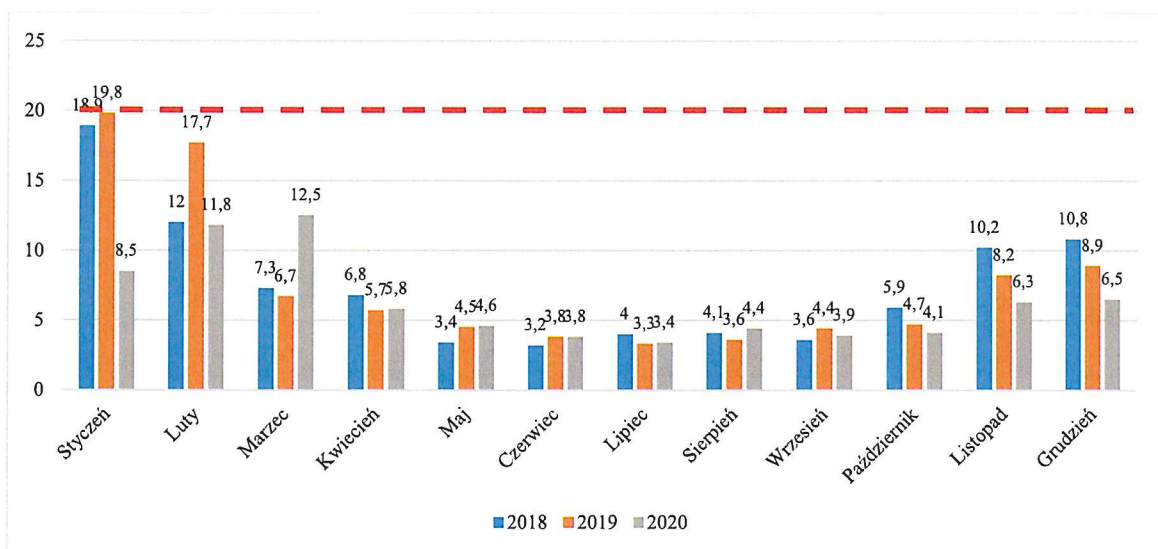

Rysunek 3 Wyniki pomiarów stężenia NO₂ na terenie powiatu zgorzeleckiego (stacja w Działoszynie) - µg/m³
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

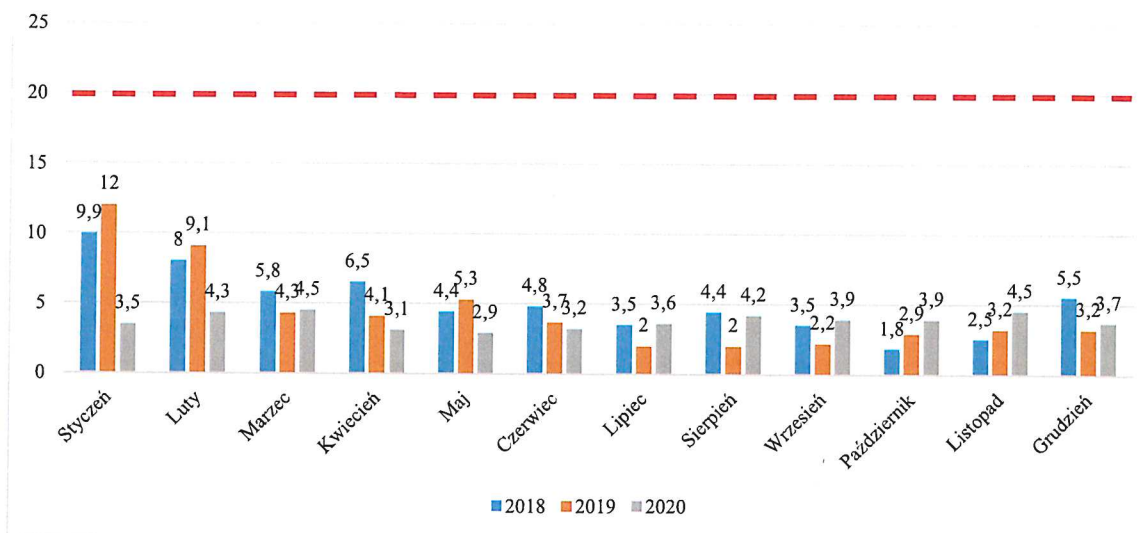
Z badań przeprowadzonych w latach 2018-2020 wynika, że wartość średnia roczna dla dwutlenku azotu wynosiła od 10 µg/m³ na stacji w Działoszynie do 18 µg/m³ na stacji w Zgorzelcu (poziom dopuszczalny 40 µg/m³). Maksymalne stężenia miesięczne dla dwutlenku azotu odnotowano w styczniu 2019 r. tj. 29 µg/m³ na stacji w Zgorzelcu. Strefa dolnośląska w której zlokalizowana jest gmina Sulików otrzymała klasę A dla dwutlenku azotu.

Dwutlenek siarki

Stężenia dwutlenku siarki wykazują wyraźną zależność z sezonową zmiennością temperatury powietrza – stężenie dwutlenku siarki często wzrasta w zimnych porach roku.

Rysunek 4 Wyniki pomiarów stężenia SO₂ - stacja w Zgorzelcu - µg/m³
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

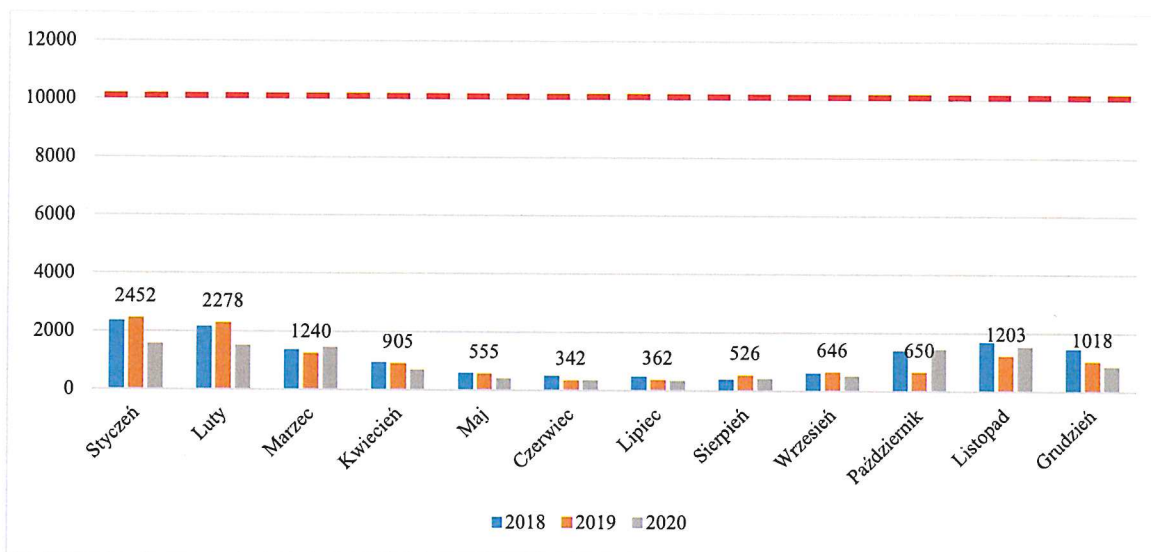

Rysunek 5 Wyniki pomiarów stężenia SO_2 - stacja w Działoszynie - $\mu g/m^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

Z badań przeprowadzonych w latach 2018-2020 wynika, że wartość średnia roczna dla dwutlenku siarki wynosiła od $3,8 \mu g/m^3$ na stacji w Działoszynie do $7,5 \mu g/m^3$ na stacji w Zgorzelcu (poziom dopuszczalny $20 \mu g/m^3$). Maksymalne stężenia miesięczne dla dwutlenku siarki odnotowano w styczniu 2019 r. tj. $19,8 \mu g/m^3$ na stacji w Zgorzelcu. Strefa dolnośląska w której zlokalizowana jest gmina Sulików otrzymała klasę A dla dwutlenku siarki.

Tlenek węgla

Poziom zanieczyszczenia powietrza tlenkiem węgla ocenia się w odniesieniu do poziomu dopuszczalnego tj. stężenie 8-godzinne $10000 \mu g/m^3$ – jest to maksymalna średnia 8-godzinna, spośród średnich kroczących, obliczanych co godzinę z ośmiu średnich 1-godzinnych w ciągu doby.

Rysunek 6 Wyniki pomiarów stężenia CO (8 godzinne) - stacja w Zgorzelcu - $\mu g/m^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

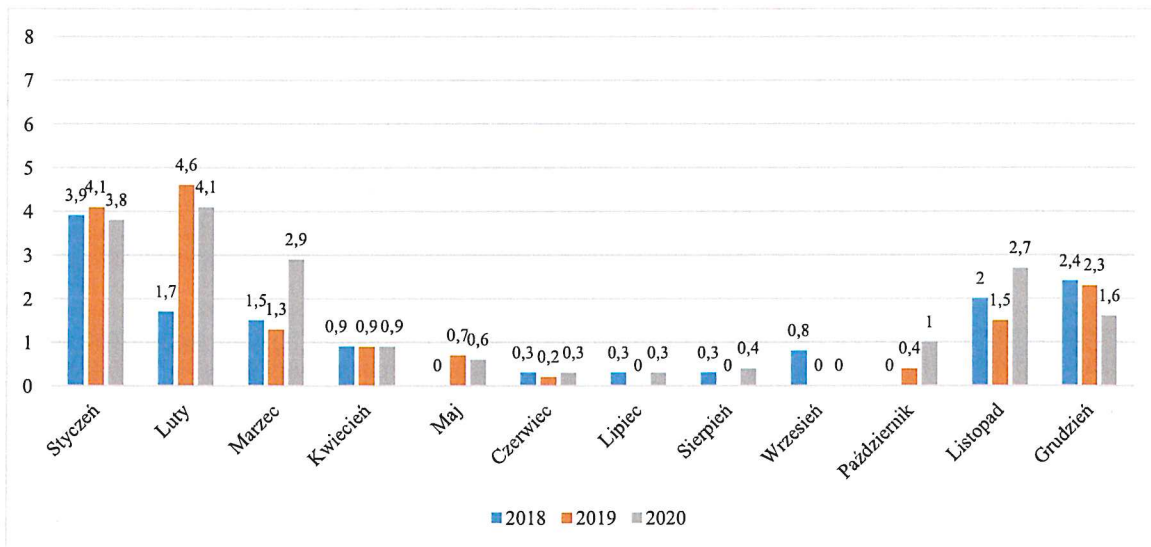
W 2019 r. na terenie powiatu zgorzeleckiego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu 8-godzinnego tlenku węgla. Najwyższe stężenia 8-godzinne rejestrowane przez stację na terenie Zgorzelca nie przekroczyły 34% normy. Na stacji w Działoszynie nie badano tlenku węgla.

Analiza zmian stężeń w ostatnim 10-leciu wykazała, że poziomu stężeń tlenku węgla (CO) nie ulegały zbyt dużym wahaniom i utrzymywały się na niskim poziomie.

Strefa dolnośląska w której zlokalizowana jest gmina Sulików otrzymała klasę A dla tlenku węgla.

Benzen

Ocenę jakości powietrza dla benzenu (C_6H_6) wykonano z uwzględnieniem wyników pomiarów automatycznych ze stacji zlokalizowanej w Zgorzelcu ul. Bohaterów Getta.

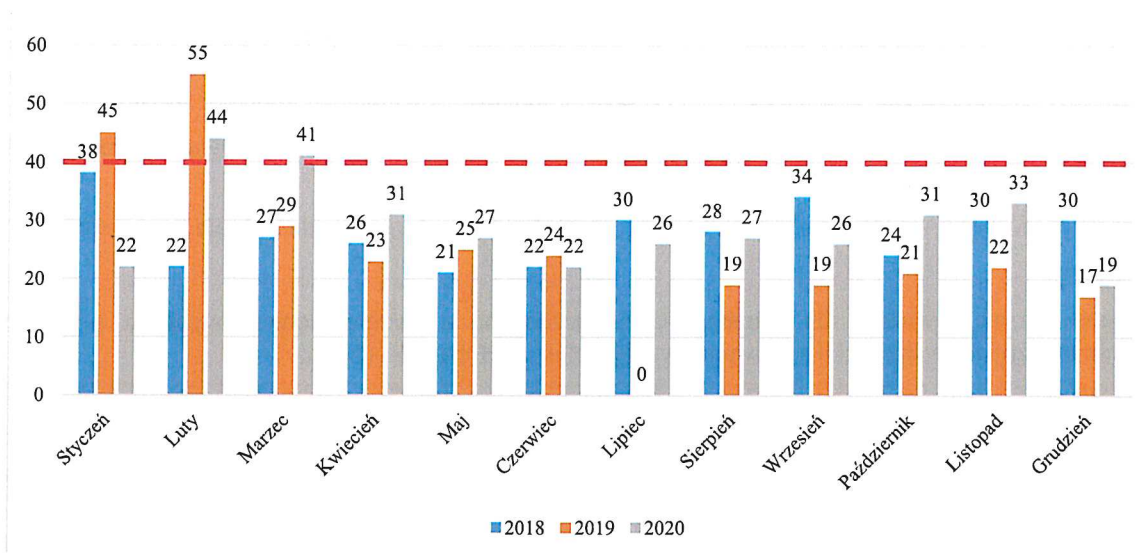
Rysunek 7 Wyniki pomiarów stężenia benzenu - stacja w Zgorzelcu - $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

Z badań przeprowadzonych w latach 2018-2020 wynika, że wartość średnia roczna dla benzenu wynosiła od $0,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $4,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na stacji w Zgorzelcu (poziom dopuszczalny $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Maksymalne stężenia miesięczne dla benzenu odnotowano w lutym 2019 r. tj. $4,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Strefa dolnośląska w której zlokalizowana jest gmina Sulików otrzymała klasę A dla benzenu.

Pył PM10

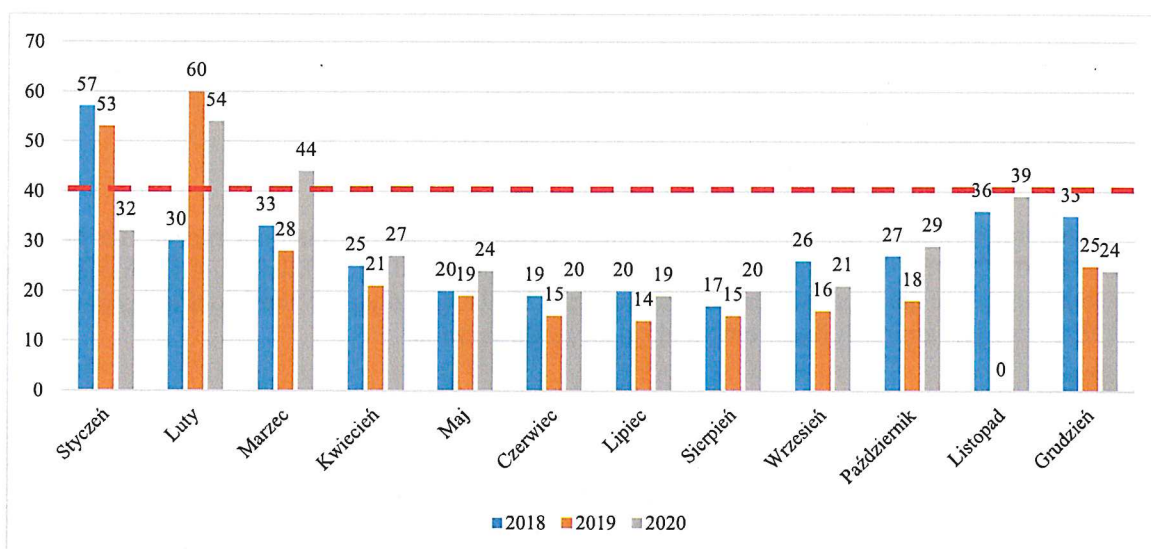
W województwie dolnośląskim prowadzone są pomiary automatyczne pyłu PM10, których wyniki co godzinę zamieszczane są na stronie internetowej WIOŚ. Taki system pozwala, po zamknięciu doby pomiarowej, na szybkie informowanie społeczeństwa o osiągniętych stężeniach, ewentualnych przekroczeniach norm i reakcję w przypadku przekroczenia przez stężenie dobowe wartości poziomu dopuszczalnego, poziomu informowania ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$) bądź poziomu alarmowego ($300 \mu\text{g}/\text{m}^3$). W przypadku ich przekroczenia wojewódzki inspektor ochrony środowiska powiadamia wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego oraz zarząd województwa.

Ocenę jakości powietrza wykonano na podstawie pomiarów automatycznych na stacji w Działoszynie oraz pomiarów manualnych na stacji w Zgorzelcu. Klasyfikacja wyników odnosi się do dwóch wartości kryterialnych: stężeń 24-godzinnych i średniej dla roku.

Rysunek 8 Wyniki pomiarów stężenia pyłu PM10 - stacja w Działoszynie - $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

Z badań przeprowadzonych na stacji w Działoszynie w latach 2018-2020 wynika, że wartość średnia roczna dla pyłu PM10 wynosiła od $17 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $55 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Maksymalne stężenia 24-godzinne dla pyłu PM10 odnotowano w lutym 2019 r. tj. $55 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Rysunek 9 Wyniki pomiarów stężenia pyłu PM10 - stacja w Zgorzelcu - $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

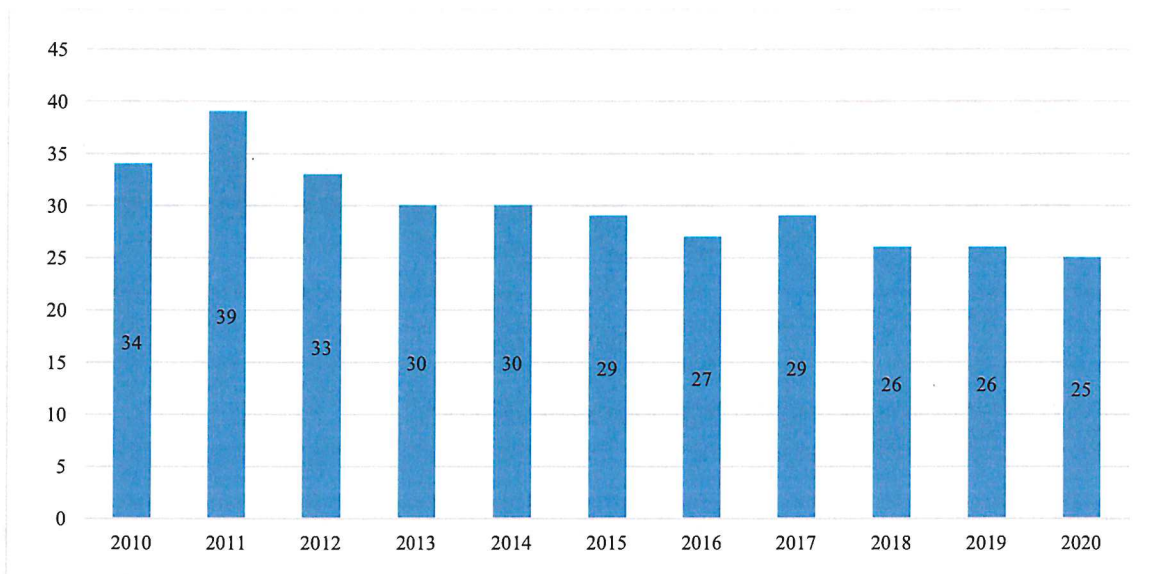
Z badań przeprowadzonych na stacji w Zgorzelcu w latach 2018-2020 wynika, że wartość średnia roczna dla pyłu PM10 wynosiła od $14 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Maksymalne stężenia 24-godzinne dla pyłu PM10 odnotowano w lutym 2019 r. tj. $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Strefa dolnośląska w której zlokalizowana jest gmina Sulików otrzymała klasę C dla pyłu PM10.

W ostatnim dziesięcioleciu w rejonie gminie Sulików można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Stężenie tego zanieczyszczenia zależy przede wszystkim od emisji zanieczyszczeń ze spalania paliw do celów grzewczych – rodzaju i ilości

spalanego paliwa oraz sprawności stosowanych urządzeń grzewczych. Znaczącym źródłem emisji pyłu jest również transport drogowy – pył emitowany jest podczas spalania paliw w silnikach pojazdów, ścierania okładzin, opon oraz jest wtórnie unoszony z dróg. Udział przemysłu w zanieczyszczeniu powietrza pyłem PM10 widoczny jest najbardziej w pobliżu kopalni odkrywkowych (głównie ze względu na nieorganizowaną emisję pyłu).

Rysunek 10 Wyniki pomiarów stężenia średniorocznych pyłu PM10 w latach 2010-2020 - stacja w Zgorzelcu - µg/m³
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

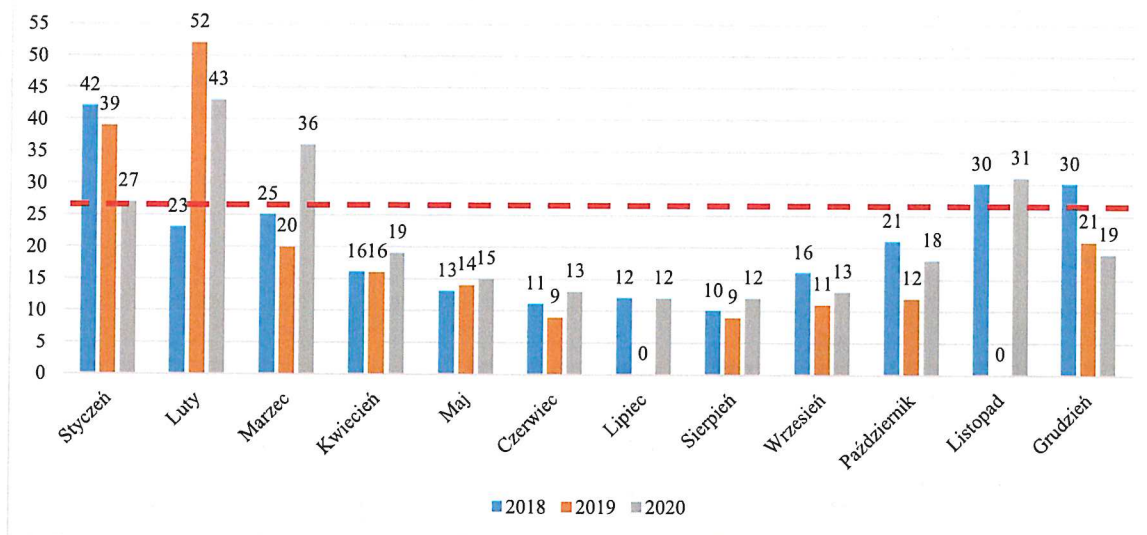
Stopień zanieczyszczenia powietrza pyłem zależy również od panujących warunków meteorologicznych: temperatur występujących w zimie oraz od tego jak długo w ciągu roku występowały niższe temperatury, wymagające ogrzewania mieszkań, a także od prędkości wiatru wpływającego na „przewietrzanie” danego obszaru oraz od występowania zjawiska inwersji temperatur, które przyczynia się do kumulowania zanieczyszczeń na niewielkiej wysokości nad ziemią. Nakładanie się emisji zanieczyszczeń oraz powyższych czynników meteorologicznych może spowodować kilkudniowe epizody występowania wysokiego stężenia pyłu w powietrzu, co obserwowano na początku 2017 roku.

Pył PM2,5

Ocenę jakości powietrza wykonano na podstawie pomiarów manualnych na stacji w Zgorzelcu, ul. Bohaterów Getta. Podstawowym kryterium w rocznych ocenach jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM2,5 jest poziom dopuszczalny określony dla tzw. fazy I (obowiązujący od 1 stycznia 2010, z terminem osiągnięcia do 1 stycznia 2015 r.). Margines tolerancji od 2015 r. wynosi 0.

Nie klasyfikuje się stref odrębnie pod kątem poziomu docelowego, którego wartość jest taka sama, jak w przypadku poziomu dopuszczalnego. Dokonuje się natomiast klasyfikacji pod kątem dotrzymania poziomu dopuszczalnego – II fazy (25 µg/m³, z terminem osiągnięcia do 1 stycznia 2020 r.), stosując nazewnictwo klas: A1 oraz C1.

Rysunek 11 Wyniki pomiarów stężenia pyłu PM2,5 - stacja w Zgorzelcu - µg/m³
 Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

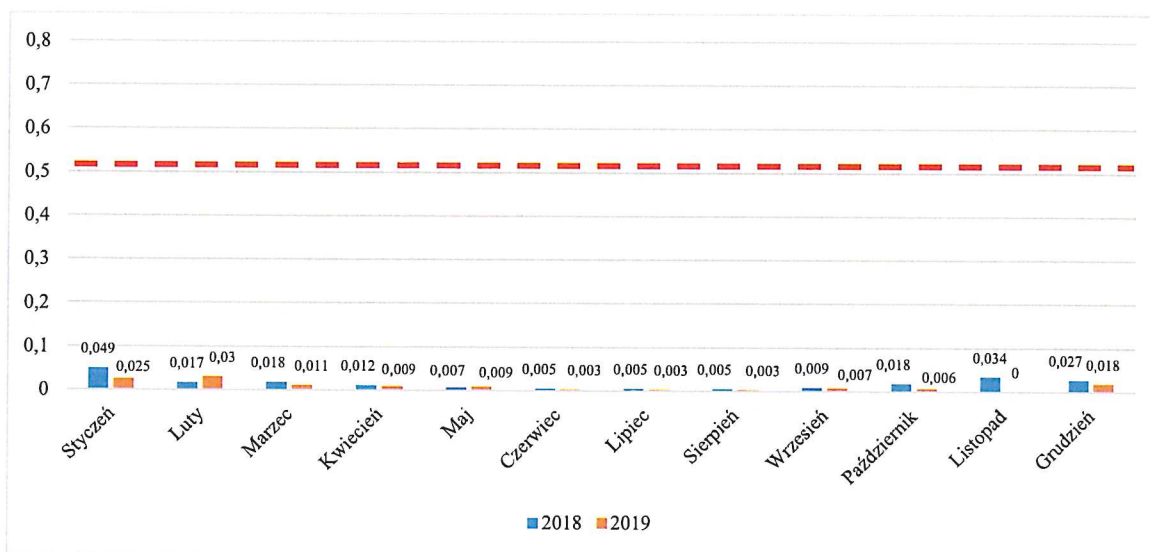
Z badań przeprowadzonych na stacji w Zgorzelcu w latach 2018-2020 wynika, że wartość średnia roczna dla pyłu PM2,5 wynosiła od 9 µg/m³ do 52 µg/m³ (poziom docelowy i dopuszczalny 25 µg/m³). Maksymalne stężenia dla pyłu PM2,5 odnotowano w lutym 2019 r. tj. 52 µg/m³.

Strefa dolnośląska w której zlokalizowany jest powiat zgorzelecki otrzymała klasę C dla pyłu PM2,5.

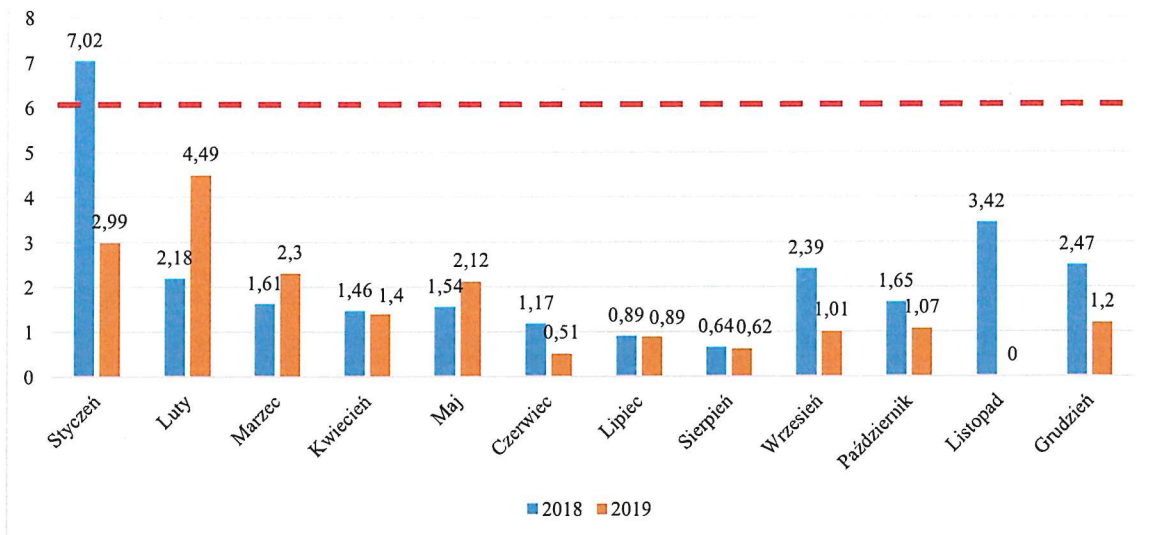
Ołów, Arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren (BaP) – całkowita zawartość w pyłe zawieszonym PM10.

Klasyfikację dla wyżej wymienionych substancji wykonano w oparciu o uzyskane stężenia średnie dla roku odnoszone do poziomu docelowego. Za podstawę klasyfikacji przyjęto pomiary manualne ze stacji zlokalizowanych poza powiatem.

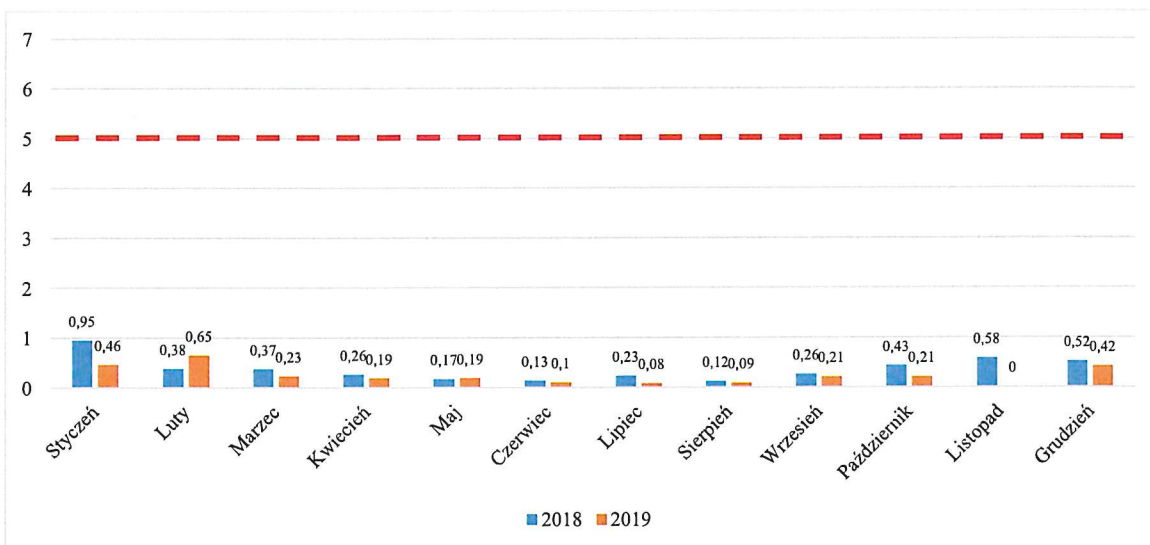
W latach 2018-2019 oznaczono stężenia ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w Zgorzelcu. W 2020 r. nie badano w/w stężeń.

Rysunek 12 Wyniki pomiarów stężenia ołowiu - stacja w Zgorzelcu - µg/m³
 Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

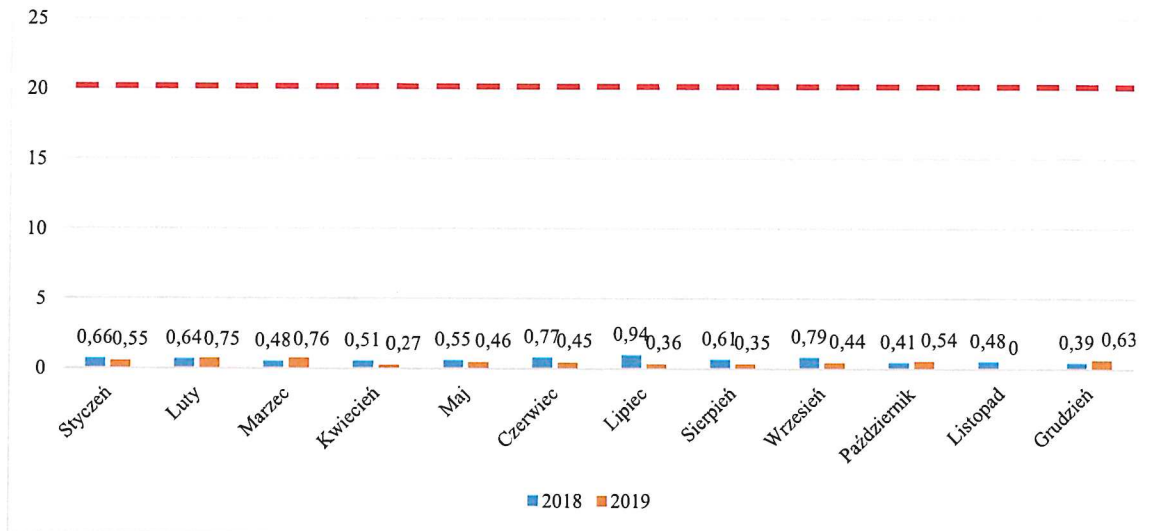

Rysunek 13 Wyniki pomiarów stężenia arsenu - stacja w Zgorzelcu - $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

Rysunek 14 Wyniki pomiarów stężenia kadmu - stacja w Zgorzelcu - $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

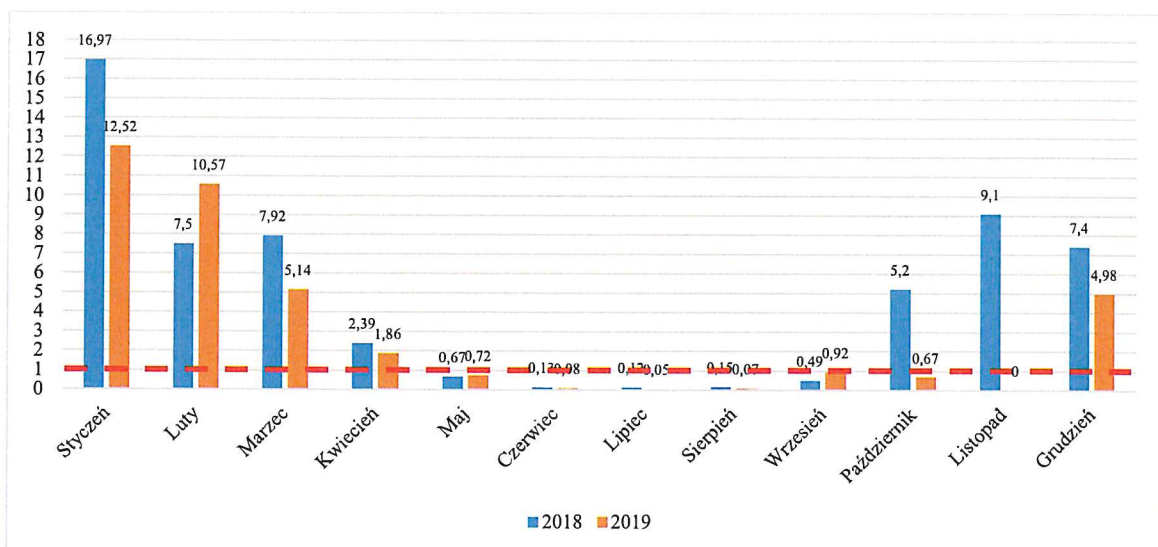

Rysunek 15 Wyniki pomiarów stężenia niklu - stacja w Zgorzelcu - $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

W latach 2018-2019 badania stężeń ołowiu, arsenu, kadmu i niklu na stacji w Zgorzelcu nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych stężeń w powietrzu. Dla ołowiu wartości stężeń wynosiły od $0,003 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $0,049 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny $0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$), dla arsenu od $0,51 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $4,49 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$), dla kadmu od $0,08 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $0,95 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$), dla niklu od $0,27 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $0,94 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (poziom dopuszczalny $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Benzo(a)piren należy do grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Jest to związek trwały w środowisku, posiada zdolność do adsorpcji na powierzchni pyłów (np. PM10 i PM2,5). Powstaje w wyniku niepełnego spalania związków organicznych. W wyniku działalności człowieka uwalniany jest do środowiska ze spalania paliw kopalnych, odpadów, wypalania traw oraz działalności przemysłowej. Obecny jest również w spalinach samochodowych i dymie papierosowym.

Rysunek 16 Wyniki pomiarów stężenia benzo(a)pirenu - stacja w Zgorzelcu - $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Źródło: <http://air.wroclaw.pios.gov.pl>

Pomiary benzo(a)pirenu prowadzono w Zgorzelcu, ul. Bohaterów Getta. Stężenia średnie dla roku wynosiły od 0,12 do 16,97 ng/m³ (przy normie 1 µg/m³).

Strefa dolnośląska w której zlokalizowany jest gmina Sulików otrzymała klasę C dla benzo(a)pirenu – ze względu na przekroczenia poziomu docelowego. Dla pozostałych zanieczyszczeń arsenu, kadmu, niklu, ołowiu strefa dolnośląska otrzymała klasę A.

Ozon

Ozon jest zanieczyszczeniem wtórnym powstającym w wyniku reakcji fotochemicznych przy sprzyjających warunkach meteorologicznych, w atmosferze zawierającej tzw. prekursorzy ozonu (np.: tlenki azotu, węglowodory) pochodzące ze źródeł antropogenicznych, głównie transportu drogowego. Powstawaniu ozonu sprzyja wysoka temperatura, duże nasłonecznienie i duża wilgotność powietrza.

Podstawę klasyfikacji stref stanowi jeden parametr – stężenie 8-godzinne odnoszące się do poziomu docelowego oraz poziomu celu długoterminowego.

W województwie dolnośląskim pomiary ozonu prowadzone są przez WIOŚ na stacjach pomiarów automatycznych: w Kłodzku i Osieczowie. Uśredniona z trzech lat liczba przekroczeń poziomu docelowego wynosiła:

- w Kłodzku 19,
- w Osieczowie 20.

W związku z powyższym strefę dolnośląską zaliczono do klasy C dla ozonu (poziom docelowy).

W przypadku celu długoterminowego stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej 120 µg/m³ w odniesieniu do najwyższej wartości stężeń 8-godzinnych spośród średnich kroczących w roku kalendarzowym. Dlatego w tym przypadku ozon otrzymał klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego.

Ocena według kryteriów odniesionych do ochrony roślin

Ozon

Za podstawę oceny przyjęto pomiary automatyczne. Wynik uśredniony dla stacji pomiarowych w Czerniawie, Osieczowie, Śnieżce uzyskano wartość odpowiednio 15 746, 14 555, 18 901 µg/m³h. Na podstawie otrzymanych wyników strefę dolnośląską zaliczono do klasy D2 (dla stężeń powyżej 6000 µg/m³h). Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego wyznaczono na rok 2020.

W województwie dolnośląskim pomiary ozonu prowadzone są przez WIOŚ na stacjach pomiarów automatycznych: w Czerniawie, Osieczowie, Śnieżce. Uzyskano wartość odpowiednio 16 883, 11 746, 19 376 µg/m³h.

W związku z powyższym strefę dolnośląską zaliczono do klasy C dla ozonu (poziom docelowy).

Dwutlenek siarki i tlenki azotu

Podstawę klasyfikacji były wyniki pomiarów automatycznych prowadzonych w stałych punktach pomiarowych: w Czerniawie, Osieczowie, Śnieżce. Średnie roczne stężenia dwutlenku siarki wahały się od 2,1 µg/m³ do 5,1 µg/m³. Natomiast średnie roczne stężenia tlenków azotu wynosiły od 8,5 do 9,3 µg/m³. Nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu wymienionych substancji przy zachowaniu okresu uśredniania stężeń jako wartości średniej dla roku kalendarzowego i odrębnie wartości średniej z okresu zimowego.

W związku z powyższym strefę dolnośląską zaliczono do klasy A dla dwutlenku siarki i azotu ze względu na ochronę roślin.

Podsumowanie dla oceny według kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin w strefie dolnośląskiej

W roku 2020 dla obszaru województwa dolnośląskiego przeprowadzono roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2019. W wyniku oceny strefę dolnośląską:

- pod kątem ochrony roślin – dla ozonu, SO₂ i NO_x – zaliczono do klasy A. Stwierdzono natomiast przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.
- pod kątem ochrony zdrowia sklasyfikowano:
  - dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla oraz ołowiu, arsenu, kadmu, niklu – w klasie A,
  - dla pyłu PM_{2,5} – w klasie C,
  - dla pyłu PM₁₀ – w klasie C – ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla 24 godzin,
  - dla benzo(a)pirenu – w klasie C – ze względu na przekroczenia poziomu docelowego,
  - dla ozonu – w klasie A – dla poziomu docelowego.

W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację wyznaczając dla strefy dolnośląskiej:

- dla pyłu PM_{2,5}, klasę C1 informującą o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego 20 µg/m³, której należy dotrzymać od roku 2020.
- dla ozonu klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego.

Należy podkreślić, że stężenia pyłu PM₁₀ wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego).

W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniają działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwałą nr XXI/505/20 z dnia 21 lipca 2020 roku przyjął „Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych”. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefach województwa dolnośląskiego oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012 r., poz. 1031 z późn. zm.). Poprawa jakości powietrza jest niezbędna dla poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców Dolnego Śląska.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która zawiera główne założenia programu ochrony powietrza. W części tej określona jest przyczyna sporządzenia programu wraz z diagnozą stanu jakości powietrza w analizowanej strefie wykonaną na podstawie wyników pomiarów oraz modelowania. Podstawą diagnozy jest ocena roczna jakości powietrza wykonana przez GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, która wskazuje również podstawowe przyczyny występowania przekroczeń standardów jakości powietrza oraz innych poziomów kryterialnych. Najważniejszym elementem tej części programu jest wykaz działań naprawczych niezbędnych do realizacji w celu poprawy jakości powietrza oraz harmonogram rzeczowo-finansowym realizacji działań,
- części wyszczególniającej obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji programu ochrony powietrza określającej wykaz organów administracji publicznej oraz podmiotów odpowiedzialnych za realizację programu wraz ze wskazaniem zakresu ich kompetencji i obowiązków,
- uzasadnienia zakresu określonych i ocenionych przez zarząd województwa zagadnień zawiera uwarunkowania programu wynikające z analizowanych dokumentów strategicznych, z charakterystyki instalacji i urządzeń występujących na analizowanym terenie, mających znaczący udział w poziomach substancji w powietrzu oraz innych dokumentów, materiałów i publikacji. Część ta zawiera załączniki graficzne do programu.

Do analiz, które były niezbędne w Programie ochrony powietrza wykorzystano dane dla roku 2018, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Efekt rzeczowy dla realizacji działań naprawczych do osiągnięcia na lata 2021- 2026 roku dla gminy Sulików został wyliczony na:

- szacunkowa liczba kotłów, które powinny zostać wymienione celem realizacji działania DsOeZn:
  - Sulików 576 w zabudowie jednorodzinnej oraz 108 w zabudowie wielorodzinnej,
- szacunkowe koszty realizacji działań DsOeZn – 10 260 000,00 zł,

Obowiązki Wójta Gminy Sulików w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- przekazywanie informacji i ostrzeżeń związanych z Planem Działań Krótkoterminowych,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych, w zależności od ogłoszonego alarmu,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

4.2. Ochrona przed hałasem

W zakresie ochrony przed hałasem w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 założono realizację 7 zadań, w tym 2 własne, 5 zadań monitorowanych.

W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji planowanych zadań na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020.

Tabela 3 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony przed hałasem na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020

Cel długoterminowy do 2024 roku: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	
Planowane działania	Podjęte działania w latach 2019-2020
Ograniczenie hałasu przemysłowego na skutek zwiększenia działalności kontrolnej i inspekcyjnej oraz wdrażania zaleceń pokontrolnych	W latach 2019-2020 WIOŚ we Wrocławiu otrzymał 6 wniosków o podjęcie interwencji, które dotyczyły uciążliwości akustycznej. Przeprowadził 2 kontrole oraz 2 rozpoznania w terenie, 2 wnioski zostały przekazane innym organom do podjęcia działań zgodnie z posiadanymi kompetencjami. Starosta Zgorzelecki w okresie sprawozdawczym nie wydawał decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku.
Stosowanie odpowiednich zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających ograniczenie emisji hałasu do środowiska	Rada Gminy Sulików w 2019 roku przyjęła Uchwałę Nr VI/49/19 z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zespołu parków wiatrowych Koźmin w części władztwa planistycznego gminy Sulików (obręb geodezyjny: Mała Wieś Dolna i Sulików). W uchwale ustalone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone w przepisach odrębnych dla terenów 1-RM, 2-RM, 3-RM, 4-RM, 5-RM, jak dla terenów zabudowy zagrodowej.

Redukcja hałasu przemysłowego (w tym m.in. wyciszanie hal oraz hałasujących maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań takich jak np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	Zadanie było realizowane w poprzednich latach m.in. przez koncern Lafarge Kruszywa i Beton sp. z o.o. poprzez zastosowanie ekranów i dźwiękochłonnych elementów urządzeń, usypanie wałów ziemnych, zastosowanie nowatorskiej technologii stosowania materiałów wybuchowych (strzelanie ładunkami dzielonymi), likwidacji drogi wewnętrznej do kopalni, przebudowa ul. Dworcowej w kierunku kopalni.
Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu prowadzona jest na bieżąco przy okazji działań edukacyjnych dotyczących innej tematyki ochrony środowiska.
Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	Monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu. W latach 2019-2020 nie wykonywano badań na terenie gminy Sulików w ramach tego monitoringu.
Działania administracyjne mające na celu ograniczenia hałasu z zakładów	Do działań administracyjnych należy m.in. wydawanie pozwoleń o dopuszczalnym poziomie hałasu dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Wydawaniem pozwoleń zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska zajmują się Starosta Zgorzelecki, który w okresie sprawozdawczym nie wydawał decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sulikowie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze gminy Sulików, 2021

Tabela 4 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie klimatu akustycznego

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2020
1.	Miejsca, gdzie poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	ostatnie badania w 2013 r.	brak badań
2.	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku (%)	nie określany	nie określany

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy Sulików, WIOŚ, 2020

4.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 założono realizację 3 zadań, w tym 1 własne, 2 zadań monitorowanych.

W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji planowanych zadań na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020.

Tabela 5 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020

Cel długoterminowy do 2024 roku: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	
Planowane działania	Podjęte działania w latach 2019-2020
Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Rada Gminy Sulików w okresie sprawozdawczym przyjęła uchwałę nr XXXVII/299/18 z dnia 28 marca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla lokalizacji inwestycji celu publicznego, jaką jest dwutorowa napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV Mikułowa – Czarna w Gminie Sulików, w ramach której zaproponowano najmniej konfliktowy jej przebieg.
Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Prowadzeniem rejestru źródeł promieniowania elektromagnetycznego zgodnie przepisami prawa ochrony środowiska zajmują się Starosta Zgorzelecki. W latach 2019-2020 nie zarejestrowano nowych źródeł na terenie gminy Sulików.
Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	Monitoring poziomów natężenia promieniowania elektromagnetycznego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi WIOŚ we Wrocławiu. W latach 2019-2020 nie wykonywano badań na terenie gminy Sulików w ramach tego monitoringu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sulikowie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze gminy Sulików, 2021

Tabela 6 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2020
1.	Miejsca, gdzie poziom pól elektromagnetycznych przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów	nie występują miejsca z przekroczeniami	brak badań

Źródło: WIOŚ we Wrocławiu

4.4. Gospodarowanie wodami

W zakresie gospodarowania wodami w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 założono realizację 6 zadań. W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji planowanych zadań na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020.

Tabela 7 Stan realizacji zadań dotyczących gospodarowanie wodami na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020

Cel długoterminowy do 2024 roku: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	
Planowane działania	Podjęte działania w latach 2019-2020
Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu w tym wzmocnienie monitoringu wód	Monitoring wód powierzchniowych w latach 2019-2020 był wykonywany przez WIOŚ we Wrocławiu i objął 2 JCWP na terenie gminy Sulików. Monitoring wód podziemnych w tym samym okresie objął 1 punkt na terenie gminy.
Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży W 2019 roku po raz kolejny Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach stwierdził wystąpienie suszy rolniczej na terenie Gminy Sulików. Rolnicy poszkodowani klęską suszy mogli składać w Urzędzie Gminy Sulików wnioski o oszacowanie wysokości i zakresu powstałych szkód w uprawach. Wnioski te stanowiły podstawę do przeprowadzenia szacowania szkód przez Komisję powołaną Zarządzeniem Wojewody Dolnośląskiego.
Działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym: działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni	Na terenie gminy działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej przejął Nadzór Wodny w Zgorzelcu. Obecnie administruje ciekami o łącznej długości 41 km, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • Płonka 4,83 km, • Czerwona Woda 23,425 km, • Studzianka 5,4 km, • Nieciecz 5,2 km, • Lipniak 1,9 km. W latach 2019-2020 wykonano prace utrzymaniowe i konserwacyjne wymienione poniżej: <ul style="list-style-type: none"> • roboty konserwacyjne na ciekach w współpracy z Gmina Sulików: <ul style="list-style-type: none"> – Czerwona Woda na długości 1,5 km, w miejscowościach Mała Wieś Dolna, Sulików, – Nieciecz na długości 0,9 km, w miejscowości Mikułowa, • roboty interwencyjne/awaryjne na rzekach i urządzeniach wodnych na terenie działania ZZ Zgorzelec,

	<ul style="list-style-type: none"> roboty awaryjne na rzekach i urządzeniach wodnych w Zarządzie Zlewni w Zgorzelcu usunięcie drzew, zakrzaceń i wywrotów z koryt rzek i potoków (usuwanie tam bobrowych). W ramach programu usuwania skutków klęsk żywiołowych realizowanych przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu, dokonano gruntownego remontu przepustu w ciągu drogi gminnej nr 109799D w Sulikowie (relacji Sulików-Wrociszów Dolny) za kwotę ponad 108 000 zł. W ramach zadania wykonano nową konstrukcję przepustu, utwardzono dno i skarpy w okolicy obiektu, rozłożono nawierzchnię asfaltową oraz zamontowane zostały bariery ochronne. Ponadto oczyszczono i odmulono przyległe do przepustu dopływy. Przeprowadzono szereg robót ziemnych i budowlanych, które przywróciły przepust do jego właściwego stanu. Przebudowa wpłynęła na poprawę bezpieczeństwa użytkowników drogi, dodatkowo zminimalizowała zagrożenia podtopieniami a tym samym powstania szkód w uprawach rolnych.
Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynu przeciwpowodziowego	Magazyn przeciwpowodziowy utrzymywany jest przez Starostwo Powiatowe w Zgorzelcu.
Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Rada Gminy Sulików w 2019 roku przyjęła Uchwałę Nr VI/49/19 z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zespołu parków wiatrowych Koźmin w części władztwa planistycznego gminy Sulików (obręb geodezyjny: Mała Wieś Dolna i Sulików). W uchwale nie określono granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów – ze względu na brak takich terenów, obiektów i obszarów.
Konserwacja urządzeń melioracji szczegółowych tj. rowów i urządzeń drenarskich	W latach 2019-2020 zrealizowano prace w miejscowościach: Stary Zawidów i Bierna i objęły konserwację gruntowaną rowów melioracyjnych w Starym Zawidowie R-H 420 mb dz. nr 287 oraz w Biernej R-P 608 mb dz. nr 541. Koszt 46 451,23 zł. W 2020 roku konserwacja rowów w miejscowościach Mała Wieś Dolna, Skrzydlice, Wielichów. Koszt 35 202,60 zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sulikowie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze gminy Sulików, 2021

Tabela 8 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony przed powodzią

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2020
1.	Jakość wód podziemnych	III, IV klasa (punkty pomiarowe zlokalizowane poza granicami gminy Sulików)	III, IV klasa (punkt pomiarowy poza granicami gminy Sulików)
2.	Jakość wód powierzchniowych	Stan/potencjał ekologiczny: zły	Stan/potencjał ekologiczny: zły

Źródło: opracowanie własne

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 założono realizację 7 zadań, w tym 2 zadania własne Gminy Sulików, 4 zadania monitorowane (realizowane przez Międzygminną Spółkę Wodno-Kanalizacyjną „SUPLAZ” Sp. z o. o.) oraz 1 zadanie zaplanowane wspólnie dla Gminy Sulików oraz podmiotów działających w zakresie gospodarki wodno-ściekowej dotyczące edukacji ekologicznej. W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji planowanych zadań na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020.

Tabela 9 Stan realizacji zadań dotyczących gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020

Cel długoterminowy do 2024 roku: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	
Planowane działania	Podjęte działania w latach 2019-2020
Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Sulików Gmina w latach 2017-2018 realizowała projekt pn. „Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Sulików poprzez budowę sieci wodociągowej do miejscowości Wilka i Wrociszów Dolny oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w budynkach gminnych”. W 2018 r. zakończono zadanie inwestycyjne polegające na budowę sieci wodociągowej do miejscowości Wrociszów dolny i Wilka o łącznej długości 6 525 mb. W ramach zadania wykonano także 3 przydomowe biologiczne oczyszczalnie ścieków przy budynkach komunalnych w miejscowości Radzimów Górny 49, bierna-Nowoszyce 22 i Bierna 130. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 2 311 880,94 zł. Zadanie finansowane przy udziale pożyczki WFOŚiGW we Wrocławiu w wysokości 1 339 900 zł.
Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych	
Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	W 2017 roku również w ramach w/w projektu na terenie gminy Sulików ul. Starozawidowska w Starym Zawidowie wymieniono sieć wodociągową na całej długości. Koszt 80 000 zł.
Budowa, rozbudowa i modernizacji urządzeń służących do optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w tym systemy sterowania, monitoringu i przesyłania danych)	Gmina Sulików od 2011 roku realizuje projekt „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej dla gmin leżących w zlewni rzeki Czerwona Woda”. W ramach projektu realizowanego od roku 2011 na terenie miejscowości Mała Wieś Dolna, Sulików, Mikułowa, Studniska Dolne i Studniska Górne wybudowano sieć kanalizacyjną, wymieniono całą sieć wodociągową w miejscowości Sulików oraz wybudowano oczyszczalnię ścieków. Efekt ekologiczny, który był konieczny przy realizacji tego projektu został osiągnięty w 2016 r. W umowie o dofinansowanie zakładano, że przyłączy wykona 2562 osoby. Na dzień 31.12.2019 r. przyłącza wykonało 2667 osób. Obecnie jest 673 przyłączy. W 2020 roku przygotowano dokumentację projektową na zwodociągowanie Starego Zawidowa i Wielichowa. Zadanie będzie realizowane w późniejszym terminie.

Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Uczniowie ze szkół i przedszkoli co roku uczestniczą w "Światowym Dniu Wody". W ramach obchodów uczniowie przygotowują prezentację o znaczeniu wody w życiu człowieka, prowadzą pogadanki o rodzajach wód występujących na Ziemi oraz zasobach wody pitnej na naszej planecie, rozwiązywały zagadki i uczestniczyły we wspólnych zabawach.
Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z danymi na terenie gminy jest 750 zbiorników bezodpływowych i 142 szt. przydomowych oczyszczalni (stan na koniec 2020 roku).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sulikowie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze gminy Sulików, 2021

Tabela 10 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2020
1.	Zwodociągowanie gminy	75,5%	81,3%
2.	Skanalizowanie gminy	95%	95%
3.	Długość sieci kanalizacyjnej	29,2 km	29,2 km
4.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	81,9 km	88,6 km
5.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	26,3%	26,3%
6.	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków	8 450 RLM	8 450 RLM
7.	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane na oczyszczalni	50 dam ³	52 dam ³
8.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	134 dam ³	150 dam ³
9.	Udział przemysłu w zużyciu wód ogółem	9,9%	12,5%

Źródło: opracowanie własne

4.6. Ochrona zasobów geologicznych

W zakresie ochrony zasobów geologicznych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 założono realizację 1 zadania własnego dla Gminy Sulików, 2 zadań monitorowanych dla organów nadzoru górniczego i Marszałka Województwa Dolnośląskiego. W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji planowanych zadań na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020.

Tabela 11 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony zasobów geologicznych na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020

Cel długoterminowy do 2024 roku: Racjonalne i efektywne gospodarowania zasobami ze złóż	
Planowane działania	Podjęte działania w latach 2019-2020
Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Gmina Sulików na bieżąco współpracuje z Wyższym Urzędem Górniczym, Okręgowym Urzędem Górniczym we Wrocławiu, Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego, Kopalni Lafarge w Sulikowie. W 2019 roku w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Sulików po raz drugi odbyły się polsko-niemieckie warsztaty branżowe na temat zarządzania konfliktami, które są powodowane działalnością kopalni. Głównym założeniem warsztatów było poprawienie transgranicznej współpracy pomiędzy urzędami górniczymi Dolnego Śląska i Saksonii oraz poprawa jakości informacji i wizerunku górnictwa w społeczeństwie. W warsztatach wzięli udział m.in. przedstawiciele Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach, Urzędu Okręgowego we Wrocławiu oraz przedstawiciele Urzędu Górniczego we Freibergu, Saksońskiego Urzędu Górniczego, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu oraz Kopalni Lafarge w Sulikowie. Konferencja była okazją do poprawy współpracy pomiędzy jednostkami administracyjnymi w zakresie górnictwa, wzajemnego przekazywania doświadczeń, rozwiązywania wspólnych, podobnych po obu stronach granicy problemów.
Ujęcie występowania strategicznych złóż kopalin w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego, a następnie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy	Obecnie wszystkie strategiczne złoża kopalin na terenie gminy Sulików ujęte są miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sulikowie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze gminy Sulików, 2021

Tabela 12 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i zasobów geologicznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2016	Stan aktualny 2020
1.	Liczba przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji	0	0

Źródło: opracowanie własne

4.7. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarowania odpadami zaplanowano 14 działań ekologiczne, których realizację w latach 2019-2020 przedstawiono w tabeli.

Tabela 13 Stan realizacji zadań dotyczących gospodarki odpadami na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020

Cel długoterminowy do 2024 roku: Racjonalna gospodarka odpadami	
Planowane działania	Podjęte działania w latach 2019-2020
Opracowywanie sprawozdań z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz analiz gospodarowania odpadami	Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt. 10 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2021 poz. 888) każda gmina została zobowiązana do sporządzenia corocznej analizy stanu gospodarki odpadami, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analizę należy sporządzić do 30 kwietnia każdego roku (za rok poprzedni) na podstawie sprawozdań sporządzonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, rocznych sprawozdań z realizacji zadań z gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy oraz innych dostępnych danych. Gmina Sulików wywiązało się z ww. obowiązków opracowując roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz analizę gospodarki odpadami w 2019 i 2020 r.
Doskonalenie i rozwijanie systemu zbierania małowymiarowych zużytych baterii i akumulatorów ze źródeł rozproszonych	Gospodarka odpadami w Gminie Sulików do końca 2019 roku była oparta na zasadach Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022 przyjętego uchwałą Nr XXIX/934/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 grudnia 2016 r.
Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych	Region Zachodni, do którego należy Gmina Sulików obsługiwany był przez RIPOK Centrum Utylizacji Odpadów Komunalnych Gmin Łużyckich w Lubaniu Sp. z o.o., administrowany przez Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. Bankowa 8, 59-800 Lubań.
Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie	W latach 2019-2020 masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych z terenu gminy Sulików wyniosła 1322,36 Mg w 2019 r., 1 149,01 Mg w 2020 r.
Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło	Osiągnięte poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w Gminie Sulików:
Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów	<u>Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania</u> <u>ROK 2019</u>
Osiągnięcie poziomu selektywnego zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych, w wysokości co najmniej 4 kg/mieszkańca/rok	<ul style="list-style-type: none"> • poziom dopuszczalny – nie więcej niż 40 %, • poziom osiągnięty – 33%. <u>ROK 2020</u> <ul style="list-style-type: none"> • poziom dopuszczalny – nie więcej niż 35 %, • poziom osiągnięty – 28%.

	<p><u>Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła</u></p> <p><u>ROK 2019</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poziom wymagany – 40%, • poziom osiągnięty – 33% <p><u>ROK 2020</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poziom wymagany – 50%, • poziom osiągnięty – 37%. <p><u>Poziom recyklingu, przygotowania i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych</u></p> <p><u>ROK 2019</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poziom wymagany – 60 %, • poziom osiągnięty – 100%. <p><u>ROK 2020</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poziom wymagany – 70%, • poziom osiągnięty – 100%. <p>Koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi związane m. in. z odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych, poniesione w latach 2019-2020 wyniosły 2 504 950,60 zł, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2019 r. – 1 176 591,90 zł, • w 2020 r. – 1 328 358,70 zł. <p>W związku z możliwością uzyskania przez Gminę Sulików dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w ramach programu priorytetowego "Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej" przeprowadzona została inwentaryzacja tych odpadów na terenie Gminy Sulików.</p>
Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Według danych GUS na koniec 2020 roku na terenie gminy Sulików zlokalizowanych jest 6 dzikich wysypisk śmieci na powierzchni 350 m ² . W 2019 roku powierzchnia dzikich wysypisk śmieci wynosiła 500 m ² i było ich 6 szt.
Kontynuacja edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami na obszarze gminy Sulików	Na terenie gminy Sulików kontynuowane były działania informacyjno-edukacyjne związane tematycznie z gospodarką odpadami na łamach na strony internetowej (www.sulikow.pl) oraz Biuletynu Informacji Publicznej (www.bip.sulikow.pl) zamieszczano informacje dla mieszkańców na temat: <ul style="list-style-type: none"> – nowych zasad gospodarowania odpadami, – ilości odebranych/zebranych z terenu gminy odpadów, – osiągniętych przez Gminę poziomów redukcji bioodpadów kierowanych do składowania oraz poziomów recyklingu i odzysku surowców wtórnych i odpadów budowlanych pochodzących z sektora komunalnego, – wspierano akcje proekologiczne, w tym zapewniano materiały do sprawnego przeprowadzenia akcji (np. „Sprzątanie Świata”), – wspierano projekty ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe.
Aktualizacja inwentaryzacji i programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Program usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Sulików oraz inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest przeprowadzona była w 2009 roku.

	<p>W 2021 roku planowana jest do wykonania aktualizacja inwentaryzacji oraz Programu. Gmina na ten cel otrzymała dofinansowanie w ramach Konkursu Azbest 2021. Wyniki inwentaryzacji oraz Program zostaną przedstawiono w kolejnym Raporcie za lata 2021-2022.</p>
<p>Zakłada się osiągnięcie celów określonych w „Programie usuwania azbestu z terenu Gminy Sulików” w tym sukcesywne usuwanie azbestu z terenu gminy</p>	<p>W latach 2019-2020 Gmina prowadziła akcję informowania mieszkańców o szkodliwości wyrobów zawierających azbest oraz o możliwościach jego unieszkodliwiania. Gmina Sulików otrzymała w dofinansowanie na usuwanie wyrobów zawierających azbest, który został usunięty z budynków gminnych i budynków będących własnością osób prywatnych.</p> <p>W latach 2016-2018 z terenu gminy Sulików usunięto 97,335 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym: 36,570 Mg w 2016 r., 43,215 Mg w 2017 r., 17,550 Mg w 2018 r.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sulikowie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze gminy Sulików, 2021

Tabela 14 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie gospodarki odpadami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2018	Stan aktualny 2020
1.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku [%]	20%	28%
2.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	32%	37%
3.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	100%	100%

Źródło: opracowanie własne

4.8. Ochrona przyrody i krajobrazu

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024 założono realizację 6 zadań własnych dla Gminy Sulików, 8 zadań monitorowanych zaplanowanych do realizacji przez Powiat Zgorzelecki, Nadleśnictwo Pieńsk, Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Zgorzelcu, właściciele terenów i nieruchomości. W poniższej tabeli zestawiono stan realizacji planowanych zadań na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020.

Tabela 15 Stan realizacji zadań dotyczących ochrony przyrody i krajobrazu na terenie gminy Sulików w latach 2019-2020

Cele długoterminowe do 2024 roku:	
<ul style="list-style-type: none"> Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu, Zwiększenie lesistości. 	
Planowane działania	Podjęte działania w latach 2019-2020
Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	<p>W latach 2019-2020 edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody prowadzona była głównie w placówkach oświatowych i kulturowych Gminy Sulików tj. Przedszkolu Publicznym, Szkołach Podstawowych, Gminnym Ośrodku Kultury w Sulikowie. Przykładem może być Dzień Ziemi organizowany corocznie.</p> <p>Na terenie Nadleśnictwa Pieńsk w latach 2019-2020 sukcesywnie realizowany był program edukacji ekologicznej, w ramach którego zorganizowano akcje edukacji ekologicznych, w której uczestniczyło ok. 500 osób, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> lekcje terenowe i wycieczki z przewodnikiem, lekcje w Sali edukacji leśnej, spotkania z leśnikiem w szkołach i poza szkołami, konkursy leśne dotyczące wiedzy na temat lasów, akcje i imprezy okolicznościowe.
Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	<p>Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg realizowane jest na bieżąco w ramach utrzymania zieleni.</p> <p>Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu w latach 2019-2020 nie prowadziła wycinki drzew. Drzewa nasadzone w ramach nasadzeń zastępczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> rok 2019: klon polny: 6 sztuk, rok 2021: planuje się posadzenie 59 sztuk drzew gatunku klon zwyczajny.
Promocja działań proekologicznych dla rolników	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówka Terenowa w Lubaniu organizowała szkolenia dla rolników na terenie gminy Sulików, w trakcie których omawiano m.in. działania ekologiczne w gospodarstwie rolnym.
Objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów najbardziej wartościowych przyrodniczo	W latach 2019-2020 nie objęto ochroną prawną obszarów i obiektów najbardziej wartościowych przyrodniczo

Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	W latach 2019-2020 nie wyznaczono korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego.
Budowa, modernizacja oraz pielęgnacja parków i skwerów	Gmina Sulików w latach 2019-2020 zrealizowała 7 inwestycji poprawiających wizerunek Gminy i warunki sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – Budowa Otwartej Strefy Aktywności w Sulikowie, – Budowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Starym Zawidowie, – Modernizacja zabytkowej przystani spotkań w Studniskach Górnych, – Rozbudowa altany na placu zabaw w Małej Wsi Dolnej, – Kontynuacja zagospodarowania terenu centrum Sołectwa Wrociszów Dolny, – Dopuszczenie placu zabaw we Wrociszowie Górnym, – Wykonano dokumentację projektową na zadanie związane z Budową placu zabaw w Skrzydlicach.
Zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej na obszarach przyrodniczo cennych, w tym: rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zagospodarowanie terenów rekreacyjnych	W 2018 roku Gmina Zgorzelec, Gmina Sulików, Miasto Zawidów, Gmina Černousy podpisali umowę na dofinansowanie projektu pn. „Witka-Smeda-zagospodarowanie turystyczne pogranicza polsko-czeskiego - etap I” w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska, osi priorytetowej 2. Celem głównym projektu jest wzrost atrakcyjności turystycznej pogranicza polsko - czeskiego poprzez rozszerzenie bazy turystycznej, stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku dla turystów, stworzenie nowego produktu turystycznego, który w połączeniu z istniejącą infrastrukturą oraz bazą rekreacyjną rozszerzy ofertę turystyczną na trójstyku granic. W ramach projektu Gmina Sulików wyznaczy szlak w kierunku Zalewu Witka. W ramach zadania planowane jest utworzenie szlaku rowerowego na odcinku ok. 2,5 km. Projekt szlaku wyznaczony został w sposób umożliwiający jego kontynuację przez gminy sąsiadujące na pograniczu polsko - czeskim.
Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia	Zadanie zaplanowane do realizacji przez Starostę Powiatu Zgorzeleckiego. W 2020 roku Powiat realizował projekt: Wykonanie Uproszczonych Planów Urządzania Lasu niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych oraz inwentaryzacji lasu dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie powiatu zgorzeleckiego. W ramach projektu na terenie gminy Sulików opracowano operat urządzeniowy lasu dla obrębu Wrociszów Dolny (obejmujący powierzchnię 20,68 ha), Wilka (obejmujący powierzchnię 16,35 ha) oraz inwentaryzację lasu na powierzchni 3,424 ha.

Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami zarządzania lasów państwowych	<p>W latach 2019-2020 Nadleśnictwo Pieńsk wykonywało podstawowe zadania z gospodarki leśnej, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodowla lasu: pielęgnacja, czyszczenia wczesne, czyszczenia późne, • ochrona lasu:<ul style="list-style-type: none"> – szkody wyrządzone przez zwierzynę (jelenie, sarny), – ochrona przed grzybami, – ochrona przed owadami, w tym ograniczenia liczebności gąsienic barczatki sosnowki, mniszki i strzygoni choinówki, – wywieszanie budek dla ptaków.
Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami zarządzania lasów prywatnych	W latach 2019-2020 nie prowadzono zadań gospodarczych i hodowlanych na terenie lasów prywatnych (nie stanowiących własności Skarbu Państwa).
Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych.	
Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	W latach 2019-2020 nie prowadzono zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych na obszarze gminy Sulików.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sulikowie oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze gminy Sulików, 2021

5. Analiza wskaźników w latach 2019-2020

Na potrzeby monitoringu stanu realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024” została opracowana propozycja wskaźników służących do monitoringu postępu prac realizacji Programu. Wskaźniki te wybiórczo, ale wskazują na tendencję zmian, jakie następują na obszarze gminy Sulików.

Tabela 16 Analiza wskaźnikowa „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”

Lp	Wskaźniki	Dane wyjściowe [2016 rok]	Dane pośrednie [2018 rok]	Dane docelowe [2020 rok]
Ochrona przyrody i krajobrazu				
1.	Obszary natura 2000	Brak	Brak	Brak
		Brak	Brak	Brak
2.	Parki krajobrazowe	Brak	Brak	Brak
3.	Rezerваты przyrody	Brak	Brak	Brak
4.	Obszary chronionego krajobrazu	Brak	Brak	Brak
5.	Zespoły przyrodniczo krajobrazowe	Brak	Brak	Brak
6.	Użytki ekologiczne	Brak	Brak	Brak
7.	Pomniki przyrody	Brak	Brak	Brak
Lasy				
8.	Lesistość gminy	15,7	15,7	15,7
Ochrona powietrza atmosferycznego				
9.	Klasa czystości powietrza wg kryteriów ochrony zdrowia i wskaźników	A (SO ₂ , NO _x , ołów, benzen, tlenek węgla, kadm, nikiel, OZON _{poziom docelowy}) C (pył PM2,5 PM10, benzo(a)piren, arsen, ozon _{poziom celu długoterminowego})	A (SO ₂ , NO _x , ołów, benzen, tlenek węgla, kadm, nikiel, OZON _{poziom docelowy}) C (pył PM2,5 PM10, benzo(a)piren, arsen, OZON _{poziom celu długoterminowego})	A (SO ₂ , NO _x , ołów, benzen, tlenek węgla, kadm, nikiel, OZON _{poziom docelowy}) C (pył PM2,5 PM10, benzo(a)piren, arsen, OZON _{poziom celu długoterminowego})
10.	Klasa czystości powietrza wg kryteriów ochrony roślin i wskaźników	A (SO ₂ , NO _x)	A (SO ₂ , NO _x)	A (SO ₂ , NO _x)
11.	Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	14 771 MWh	14 936 MWh	13 958 MWh
Ochrona wód				
12.	Długość sieci kanalizacyjnej	29,1 km	29,1 km	29,18 km
13.	Długość sieci wodociągowej	81,6 km	88,58 km	88,60 km
14.	Ilość przyłączy kanalizacyjnych	405 szt.	668 szt.	673 szt.
15.	Ilość przyłączy wodociągowych	1 257 szt.	1291 szt.	1406 szt.

16.	Jakość wód powierzchniowych	JCWP Witka ze zb. Niedów do ujścia, JCWP Miedzianka od granicy Państwa do Nysy Łużyckiej - klasa II, - stan/potencjał ekologiczny - dobry	JCWP Witka ze zb. Niedów do ujścia, JCWP Miedzianka od granicy Państwa do Nysy Łużyckiej - klasa II, - stan/potencjał ekologiczny - dobry	JCWP Witka ze zb. Niedów do ujścia, JCWP Miedzianka od granicy Państwa do Nysy Łużyckiej - klasa II, - stan/potencjał ekologiczny - dobry
17.	Jakość wód podziemnych	II klasa	II klasa	II klasa
18.	Woda dostarczona gospodarstwu domowemu	115 dam ³	129 dam ³	140,5 dam ³
19.	Ilość oczyszczonych ścieków z gospo. dom.	44 dam ³	51 dam ³	52 dam ³
Gospodarka odpadami				
20.	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	osiągnięty	osiągnięty	osiągnięty
21.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	osiągnięty	osiągnięty	Nieosiągnięty 37% przy wymaganym poziomie 50%
22.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innymi niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	osiągnięty	osiągnięty	osiągnięty
23.	Ilość zebranych odpadów komunalnych	297 kg/mieszkaniec/rok	303 kg/mieszkaniec/rok	328 kg/mieszkaniec/rok
Wydatki budżetu w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska				
24.	Wydatki	-	3 179 357,19 zł	3 381 742,43 zł

Źródło: opracowanie własne, 2021

6. Podsumowanie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska. Realizacja zadań w latach 2019-2020, zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych, daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań zgodnych z Polityką Ekologiczną Kraju do 2030 roku, polityką ochrony środowiska Powiatu Zgorzeleckiego i Województwa Dolnośląskiego, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój Gminy - obecnie jak i w perspektywie wieloletniej.

Niniejszy dokument stanowi pierwszy raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”. Raport przedstawia stan realizacji działań i zadań inwestycyjnych realizowanych w okresie 2019-2020 oraz potrzeby zmian w przyjętym „Programie...”.

Biorąc pod uwagę szeroko pojętą ochronę środowiska, można stwierdzić, iż na terenie gminy Sulików stan środowiska z roku na rok polepsza się. Gmina we własnym zakresie oraz we współpracy z innymi podmiotami sukcesywnie realizują zadania, kładąc szczególny nacisk na budowę sieci kanalizacji sanitarnej, modernizację dróg i remonty chodników, a także ochronę powietrza atmosferycznego poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej, wymianę źródeł ciepła oraz usprawnianie gospodarki odpadami. Działania te w połączeniu z realizacją zadań o charakterze edukacyjnym w dużej mierze przyczyniają się do zachowania istniejącego stanu oraz do poprawy, jakości środowiska na obszarze gminy.

Oceniając dotychczasowy stan realizacji zadań zapisanych w harmonogramach „Programu...” jednoznacznie można stwierdzić, że zadania na bieżąco są realizowane, i niewiele jest zadań, które nie zostały zrealizowane. Przyczyną niezrealizowania niektórych zadań nie jest brak środków, ale brak potrzeby ich realizacji lub kompetencji organów gminy do realizacji tych zadań.

Zdecydowana większość zadań to zadania zrealizowane, realizowane w trybie ciągłym lub ich realizacja jest rozpoczęta i zakończenie planowane w perspektywie do 2024 roku.

Zaawansowanie realizacji celów i zadań ekologicznych jest zróżnicowane. Są zadania na realizację których wydatkowano wiele większe środki niż te, planowane, gdyż udało się pozyskać źródło finansowania, są również takie zadania, których realizacja jest planowana na lata następne ze względu na niedostateczne środki finansowe lub długie i skomplikowane procedury.

Mimo to Gmina Sulików stara się pozyskiwać dofinansowania na realizację zadań ze środków zewnętrznych, zarówno krajowych i zagranicznych, w celu realizacji zadań kosztownych, gdyż nie ma możliwości finansowania ich tylko ze środków własnych.

Jeśli w następnych latach poziom wykonywanych rocznie inwestycji nie zmieni się oraz biorąc pod uwagę fakt, iż realizacja Programu Ochrony Środowiska planowana jest do 2024 roku i do końca okresu programowego zostało jeszcze wiele czasu prognozuje się, że z pewnością wszystkie planowane zadanie zostaną zrealizowane.

Uzasadnienie

Obowiązek sporządzenia raportu z realizacji programu ochrony środowiska wynika z postanowień art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.), zgodnie z którym z wykonania programu organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raport, który przedstawia się radzie gminy.

Uchwałą nr XXVI/234/17 Rady Gminy Sulików z dnia 22 marca 2017 r. został przyjęty Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Sulików za lata 2019-2020 zawiera analizę realizacji przedsięwzięć planowanych w POŚ z 2017 roku, ocenę stopnia realizacji celów ekologicznych, ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem, analizę efektywności programu w oparciu o wskaźniki w nim określone.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.